

ČESKÝ JAZYK

9. třída

U každé z vět v úlohách 1 až 13 rozhodněte, zda je napsána bez pravopisné nebo mluvnické chyby.

1. **ano(A) – ne(B)** Na jihu Evropy, v oblastech úrodného Středomoří, se daří vinné révě, olivám i citrusovým plodům. (A)
2. **ano(A) – ne(B)** Uvítali bychom, kdybyste přišli na schůzku, až budeme připraveni. (A)
3. **ano(A) – ne(B)** Na nejtenčí větvi sedávaly sýkorky a pěnkavy. (A)
4. **ano(A) – ne(B)** Naším velkým pomocníkem je mikrovlnná trouba. (A)
5. **ano(A) – ne(B)** Stovky uchazečů vykonaly přijímací zkoušky na gymnázium či jinou střední školu. (A)
6. **ano(A) – ne(B)** *Těším se, kamaráde na prázdniny jako na smilování.* (B)
7. **ano(A) – ne(B)** *Cyklistický výlet, který jsme společně zorganizovali se všem líbil.* (B)
8. **ano(A) – ne(B)** *Podářilo se mně zkloubit školní povinnosti a každodenní práci ve stáji.* (B)
9. **ano(A) – ne(B)** V Mariánských Lázních jsme zhlédli výstavu o léčivých pramenech. (A)
10. **ano(A) – ne(B)** *Pan Přemysl vyprávěl Zbyňkovi, jaké podkovy měly koně za 1. světové války.* (B)
11. **ano(A) – ne(B)** Nad stodolou kroužil vrtulník, vyplašil slepici a my jsme ji pak dva dny hledali. (A)
12. **ano(A) – ne(B)** *Moderní technické vynálezy navykají lidstvo na pohodlnější živobytí, což sebou přináší různá úskalí.* (B)
13. **ano(A) – ne(B)** *Pro vaši Milušku bych nejen utrl svojí nejkrásnější růži, ale vyplenil bych celou naši zahradu.* (B)

14. Které z následujících podstatných jmen **není** pomnožné?

- (A) záda
- (B) nůžky
- (C) Čechy
- (D) podpatky

15. Ve které z následujících vět je **nesprávně** užito tvaru podstatného jména?

- (A) *O svých služích mluvila jen dobře.*
- (B) *Na chalupě bojujeme s myši.*
- (C) *Budeme mít starosti s hostama.*
- (D) *Děti nadšeně tleskaly ručičkami.*

16. Ve které z následujících vět je přídavné jméno přivlastňovací?

- (A) *Nechtěla bych nést zodpovědnost za pacientovo zdraví.*
- (B) *Letos úspěšně dokončil inženýrské studium na technice.*
- (C) *Půjdeme se poradit k právníkovi do advokátní kanceláře.*
- (D) *Tyto knihy jsou naplněny čapkovskou shovívavostí.*

17. Ve které z následujících vět je přechodník?

- (A) *Maruška srdceryvně plakala, držíc se pevně mé košile.*
- (B) *Ohlížel se několikrát, dokud nezmizel v záhybu cesty.*
- (C) *Velká stáda zvěře, která se v lese popásala, byla nahnána do ohrady.*
- (D) *Mohli bychom situaci ovlivnit, kdybychom byli lépe informováni.*

18. Ve které z následujících vět **není** trpný rod?

- (A) *Za svou poctivost budou nálezci odměněni.*
- (B) *Ta okna se musí do Vánoc umýt.*
- (C) *Na tyto pořady se rádi díváme v televizi.*
- (D) *Tyto staré filmy se tak zřídka promítají.*

19. Která z následujících vět vyjadřuje pravděpodobnost?

- (A) *Letos v zimě nikam nepojedu.*
- (B) *Teď bude voda ještě studená!*
- (C) *Dnes večer se půjde do kina.*
- (D) *Napišu mu o tom zprávu!*

20. Které z následujících slov **nelze** stupňovat?

- (A) zadní
- (B) vypočítavý
- (C) optimistický
- (D) maximální

21. Ve které z následujících vět je **nesprávně** použito zájmeno *týž*, *tentýž*?

- (A) *V jídelně všichni dbáme těchže pravidel slušného chování.*
- (B) *S Pavlem jsme měli ve stejném okamžiku tutéž myšlenku.*
- (C) *Co jsme se přestěhovali, bydlím v tomtéž domě.*
- (D) *A nadále již půjdeme touž cestou.*

22. Do které z následujících vět je nutné doplnit výraz *naši*, aby byla věta napsána správně?

- (A) *Vyslechli zprávu o _____ zkušenosti.*
- (B) *Vyprávěli o návštěvě _____ chalupy.*
- (C) *Primátor přijal _____ školní delegaci.*
- (D) *Chodí si pro radu k _____ mamince.*

23. Který z následujících výrazů je napsán správně?

- (A) *císař Josef II*
- (B) *dvěstědvacet korun*
- (C) *dům číslo 3*
- (D) *s oběma dětmi*

24. Která z následujících vět je dvojčlenná?

- (A) *Dědečka občas pobolívalo v kloubech.*
- (B) *Celý den pršely provazce deště.*
- (C) *Šťastný Nový rok!*
- (D) *Ve starém domě to studeně fičelo.*

25.

Ve které z následujících vět je podmětem číslovka?

- (A) *Přiběhl do cíle orientačního závodu jako třetí.*
- (B) *V Chorvatsku jsme strávili několik krásných dní.*
- (C) *Kolikery ponožky si bereš na výlet?*
- (D) *Hned druhý odpověděl správně na mou otázku.*

26.

Ve které z následujících vět **nelze** nahradit neshodný přívlastek shodným?

- (A) *Ochutnali jahody ze zahrady.*
- (B) *Minula nás žena v klobouku.*
- (C) *Vykračoval si cestou lesem.*
- (D) *To je zpráva pro studenty střední školy.*

27.

Na obzoru se táhly hluboké lesy.

Který z následujících výrazů můžeme doplnit do věty tak, aby měl platnost přístavku?

- (A) *zahaleném mlhou*
- (B) *oáza odpočinku*
- (C) *směrem k Plzni*
- (D) *od západu k východu*

28.

_____ zveřejnily výsledky jednání.

Který z následujících podmětů můžeme doplnit do věty tak, aby byla zachována její pravopisná správnost?

- (A) *naše fotbalová družstva*
- (B) *zástupci politických stran*
- (C) *skupiny lidí různých názorů*
- (D) *všichni tiskoví mluvčí*

29.

Dítě, které nedostává v mládí dostatek podnětů k činnosti, jež by rozvíjela jeho tvořivost, neumí teoretické poznatky uplatnit v praxi tam, kde je to třeba.

Které z následujících souvětí se skládá ze stejného počtu vět jako uvedené souvětí?

- (A) *Přišel jsem na řešení, které považuji nejen já, ale i můj třídní učitel, za převratné a šokující.*
- (B) *Ten, kdo se nebojí neúspěchu, má odvážnější povahu a často snáší lépe nástrahy, které nám život staví do cesty.*
- (C) *Jestliže máš nějaké otázky, není nic jednoduššího, než že za mnou přijdeš a všechno spolu ještě jednou probereme, aby nevzniklo nedorozumění.*
- (D) *Na tomto dvorku spolu žijí ve vzájemné shodě tři slepice, potom dvě kachny se dvěma kachňaty a kohout, který je věčně načepýřený a vždy ochotný vyvolávat s ostatní drůbeží šarvátky.*

30.

Ve kterém z následujících souvětí je poměr mezi větami důsledkový?

- (A) *Špačci nám často sezobou celou úrodu, neboť jim v tom nikdo nebrání.*
- (B) *Přišel jsem pozdě na vyučování, protože nám nejel výtah.*
- (C) *Neměl jsem dost peněz na nové CD, a tak jsem si půjčil od kamaráda.*
- (D) *Náš kocour si buď někde líže rány z předchozích bitek, nebo se nám již nadobro ztratil.*

31.

Který z následujících několikanásobných větných členů je ve stejném významovém poměru jako větné členy ve výrazu *vzácný, jenže nefunkční psací stroj*?

- (A) *dívat se chladně, ba mrazivě*
- (B) *zpráva mi přinesla jak radost, tak starost*
- (C) *ani já, ani bratr nebudeme zítra večer doma*
- (D) *vrátit se z krátkého, leč zajímavého výletu*

32.

Která z následujících vedlejších vět je podmětná?

- (A) *Není bezpodmínečně nutné, abys šel v noci do lesa.*
- (B) *Kdo se neomluvil, toho vyloučíme.*
- (C) *Ač byl velmi mlád, jeho myšlenky byly rozumné.*
- (D) *Bylo by zajímavé předem vědět, kdo zvítězí.*

33.

Ve které z následujících vět je všeobecný podmět?

- (A) *Všichni mi to několikrát říkali.*
- (B) *Tady mají nejlepší zmrzlinu ve městě.*
- (C) *V lomu platí zákaz koupání!*
- (D) *Na táboře se mi vůbec nelíbilo.*

TEXT K ÚLOHÁM 34 AŽ 36

EDGAR ALLAN POE: PÁD DO MALSTRÖMU

(ÚRYVEK)

(...) Tedy až dosud se nám jízda po vzdutých vlnách hezky dařila, ale najednou nás obrovská vlna popadla zrovna pod kormou, a jak se zdvihla, vynášela nás s sebou bůhvíkam nahoru – výš a výš. Nikdy bych nevěřil, že může vlna vystoupit tak vysoko. A pak jsme sjížděli dolů, zhoupali jsme se, klouzali a řítili se, až mi bylo zle a tak mdlo, jak bych ve snu padal z nějaké vysokánské hory. (...)

Snad neuběhly ani dvě minuty a náhle jsme pocítili, že vlny klesají; také nás obklopovala pěna. Loď sebou prudce trhla doleva a jako blesk vystřelila novým směrem. Ocitli jsme se v pásmu vlnobití – přirozeně mě napadlo, že v příští vteřině nás to srazí do propasti – do které jsme ovšem viděli jen nezřetelně, protože jsme letěli úžasnou rychlostí. (...)

Nepovím vám, kolikrát jsme vlastně opsali ten kruh. Snad jsme celou hodinu kroužili kolem dokola, a to jsme spíš létali, než pluli, a ustavičně jsme se blížili ke středu příboje, k jeho strašlivému vnitřnímu okraji. (...)

34.

Které z následujících tvrzení o úryvku platí?

- (A) Vypravěč je účastníkem příběhu.
- (B) Velká pozornost je věnována vykreslení barev.
- (C) Spisovatel užívá metafory.
- (D) Spisovatel popisuje hrdinův strach.

35.

Na základě úryvku rozhodněte, v jakém nebezpečí se ocitl hrdina:

- (A) Loď uvízla na mělčině.
- (B) Loď byla potopená.
- (C) Loď se dostala do vodního víru.
- (D) Lodi hrozilo, že se srazí s jiným plavidlem.

36.

Které z následujících slov **není** synonymem ke slovu *ustavičně*?

- (A) permanentně
- (B) nenávratně
- (C) nepřetržitě
- (D) stále

TEXT K ÚLOHÁM 37 AŽ 39

(ÚRYVEK)

Balzac píše a píše, bez přestávky, bez stanutí. Jeho fantazie, jakmile se zažehne, plane a šlehá dál a dál, je to jako lesní požár, kde se od kmene ke kmeni, stále ohnivěji, stále divočeji, stále rychleji šíří plameny. Pero v žensky jemné ruce ubíhá po papíře tak rychle, že slovo je sotva s to sledovat myšlenku. Čím víc Balzac píše, tím víc zkracuje slabiky, jen dál, jen dál, jen neváhat, jen se nezarazit; nemůže se zastavit, *nemůže přerušit vnitřní vizi* a nepřestane, dokud ruka nestrne v písarské křeči nebo dokud očím, osleplým únavou, nepohasnou napsaná písmena.

37.

Ke kterému slohovému útvaru patří úvodní ukážka?

- (A) prostý popis
- (B) charakteristika
- (C) vypravování
- (D) líčení

38.

Které z následujících tvrzení **neodpovídá** obsahu úryvku?

- (A) Balzac se v psaní nemůže zastavit, dokud nedokončí myšlenku.
- (B) Balzac píše tak rychle, že slova skoro nestačí myšlenkám.
- (C) Balzakova fantazie je jako lesní požár.
- (D) Balzac píše, dokud nepohasnou hvězdy.

39.

Podle smyslu úryvku vyberte vysvětlení slov *nemůže přerušit vnitřní vizi*:

- (A) Nemůže přerušit volání svého těla.
- (B) Musí dokončit svou uměleckou představu.
- (C) Nemůže skončit s psaním, dokud není vidět zevnitř ven.
- (D) K dokončení ho vede silné náboženské vidění.

TEXT K ÚLOHÁM 40 AŽ 42

Informace pro použití, čtěte pozorně

ENDIARON[®](Cloroxinum)
potahované tablety**Indikace**

Endiaron se používá u dospělých a dětí o vyšší váze než 40 kg při průjmech s pravděpodobným infekčním původem, často provázených zvýšením tělesné teploty, při střevních dysmikrobiích (změny biologické rovnováhy střevní flóry), průjmech vzniklých po léčbě antibiotiky a chemoterapeutiky se širokým spektrem účinku.

Kontraindikace

Endiaron se neužívá při přecitlivělosti na kloroxin nebo na některou pomocnou látku, dále při těžších chorobách jater a ledvin. Pouze na doporučení lékaře mohou užívat Endiaron pacienti s jaterním a ledvinovým onemocněním lehčího rázu.

Přípravek se nesmí užívat v těhotenství ani při kojení.

Endiaron není určen pro děti o nižší váze než 40 kg.

Nežádoucí účinky

Během léčby se vzácně mohou vyskytnout zažívací obtíže (nevolnost, zvracení), kožní vyrážky, bolesti hlavy.

Při výskytu těchto nežádoucích účinků nebo jiných neobvyklých reakcí se poraďte s lékařem.

Interakce

Vzájemné ovlivnění Endiaronu a jiných léků není sice známo, ale přesto, jestliže užíváte jiné léky, a to na lékařský předpis anebo bez něj, se poraďte o vhodnosti současného užívání Endiaronu s lékařem a bez porady s ním ho neužívejte. Bez porady s lékařem neužívejte současně s tímto přípravkem žádné jiné volně prodejné léky.

Při předepisování jiných léků oznamte lékaři, že užíváte Endiaron.

Dávkování a způsob použití

Obvykle dospělí a děti s váhou vyšší než 40 kg užívají 1 potahovanou tabletu Endiaron 3krát denně, pokud možno po jídle. Potahované tablety se polykají celé, nerozkousané, zapijí se douškem tekutiny.

Délka léčby je obvykle 2 – 3 dny (do normalizace stolice), u některých závažnějších stavu je možno po poradě s lékařem léčbu prodloužit až na dobu 7 – 10 dnu. Tuto dobu užívání není vhodné překračovat, dlouhodobé užívání může být spojeno se zvýšeným vznikem nežádoucích účinků. V závažnějších případech je možno léčbu po poradě s lékařem opakovat až po týdenní přestávce.

Upozornění

V případě, že obtíže neustupují po 2 – 3 dnech léčby, případně dojde ke zhoršení stavu nebo se objeví stopy krve ve stolici, obraťte se na lékaře.

Během léčby Endiaronem je nutno dodržovat dietní opatření. První den nejíst, druhý a třetí den možno sníst suché pečivo, případně mrkvovou nebo šlemovou polévku. Je nutno hodně pít – slazený čaj, minerálky, iontové nápoje. Není vhodné pít alkoholické nápoje.

Při předávkování nebo náhodném požití více potahovaných tablet malým dítětem vyhledejte lékaře.

40.

Které z následujících tvrzení odpovídá obsahu sdělení z příbalového letáku?

- (A) *V raném stadiu těhotenství lze se souhlasem lékaře Endiaron používat.*
- (B) *Dospělí mohou používat Endiaron až dva týdny.*
- (C) *Pacienti trpící selháním ledvin nesmějí Endiaron užívat.*
- (D) *Při užívání Endiaronu není možné sladit.*

41.

K jakému funkčnímu stylu lze příbalový leták zařadit?

- (A) *k vědeckému*
- (B) *k publicistickému*
- (C) *k administrativnímu*
- (D) *k prakticky odbornému*

42.

Za jakých okolností **není** podle příbalového letáku možné Endiaron užívat?

- (A) *v souvislosti s horečnatým průjmovým onemocněním*
- (B) *při alergii na kloroxin*
- (C) *váží-li pacient víc než 40 kilogramů*
- (D) *v souvislosti s léky vydávanými na předpis*

TEXT K ÚLOHÁM 43 AŽ 45

§166

ZÁKAZ PRÁCE PŘESČAS A PRÁCE V NOCI

(1) Zaměstnavatel nesmí mladistvé zaměstnávat prací přesčas a prací v noci. Výjimečně mohou mladiství starší 16 let konat noční práci nepřesahující jednu hodinu, jestliže je to třeba pro jejich výchovu k povolání. Noční práce mladistvého musí bezprostředně navazovat na jeho práci podle rozvrhu pracovních směn na denní dobu.

(6) Zaměstnavatel nesmí používat takový způsob odměňování prací, při kterých jsou mladiství zaměstnanci vystaveni zvýšenému nebezpečí úrazu, jehož použití by vedlo při zvyšování pracovních výsledků k ohrožení bezpečnosti mladistvých zaměstnanců.

(9) Nesmí-li zaměstnavatel zaměstnat mladistvého prací, pro kterou se mu dostalo výchovy k povolání, protože je jejich výkon mladistvým zakázán nebo protože podle lékařského posudku ohrožuje jeho zdraví, je zaměstnavatel povinen do doby, než bude mladistvý moci tuto práci konat, poskytnout mu jinou přiměřenou práci odpovídající pokud možno jeho kvalifikaci.

43.

Odkud je vybrán úryvek?

- (A) ze zákoníku práce
- (B) z pracovní smlouvy
- (C) z interní podnikové dohody mezi zaměstnanci a zaměstnavatelem
- (D) z lékařské zprávy

44.

Jaký význam má slovo *mladistvý* v tomto úryvku?

- (A) dítě předškolního věku
- (B) mladí lidé připravující se na výkon povolání
- (C) mladí lidé ve věku 15 až 18 let
- (D) člověk bez trestní odpovědnosti

45.

Které z následujících tvrzení odpovídá uvedenému textu?

- (A) Mladistvý, který nemůže podle lékaře vykonávat práci odpovídající své kvalifikaci, protože ohrožuje jeho zdraví, má pracovní volno.
- (B) Mladistvému může být uložena i nebezpečná práce, ale musí být nadstandardně odměněna.
- (C) Mladistvému může být zcela výjimečně nařízena práce přesčas, pokud mladistvý souhlasí.
- (D) Mladiství nesmějí být v odměňování motivováni k tomu, aby zvyšovali produktivitu práce tak, že by se vystavovali nebezpečí úrazu.

TEXT K ÚLOHÁM 46 A 47

DŮLEŽITÁ UPOZORNĚNÍ

- Obstarejte si vždy včas pas, vízum a mezinárodní očkovací průkaz podle předpisu země odletu, průletu a cíle cesty. Bez těchto náležitostí nemůžete být přijati k dopravě.
- Letenka je platná pro dopravu po dobu jednoho roku ode dne vystavení, není-li uvedeno jinak. Máte-li letenku za zvláštní jízdné, seznamte se s jeho časovým omezením. Při zajišťování místa nebo jeho změně upozorněte dopravce nebo cestovní agenturu na zvláštní jízdné, jinak Vám mohou vzniknout nepřijemnosti nebo další výdaje.
- Změníte-li plán cesty, zrušte urychleně své rezervace. Při pozdním zrušení místa může být počítán stornovací poplatek.
- Na palubě letadla je zakázáno používání mobilních telefonů. Neuposlechnutí zákazu může být pokutováno.
- Kouření může být povoleno pouze ve vymezeném prostoru. Porušení zákazu může být pokutováno.

46.

Které z následujících tvrzení vyplývá z úryvku?

- (A) Při zrušení rezervace se vždy platí stornovací poplatek.
- (B) Při přistávání letadla není povoleno kouření.
- (C) Některé letenky platí jeden rok.
- (D) Cestující nemohou mít v příručním zavazadle mobilní telefon.

47.

Ve kterém z následujících slovních spojení **nelze** použít slovo *stornovat*?

- (A) stornovat platební příkaz v bance
- (B) stornovat nepříznivé počasí
- (C) stornovat obchodní ujednání
- (D) stornovat objednávku

TEXT K ÚLOHÁM 48 A 49

**EMANUEL FRYNTA: JEŽEK
(ÚRYVEK)**

Zničeho nic nám zmizel ježek –
čert ví, kam on to mohl běžet.
To znamená, že Anežka
a já jsme tedy bez ježka.
Útěk byl zřejmě bleskový.
Já mu jich nandám, ježkovi!
Zmizí, a člověk zamešká
kdeco, a čeká na ježka.
No ty jich ale schytáš, ježku!
Mělo by se jít pro Anežku –
ta ovšem o tom ježkovi
už asi taky těžko ví.
Myslím, že počínajíc dneškem

48.

Podle rýmové shody i podle smyslu vyberte vhodné zakončení básně:

- (A) *potkám se s ježkem, kdo to ví?*
- (B) *nám to již ježek nepoví.*
- (C) *sejdeme se v životě těžkém.*
- (D) *už se s ním neshledáme, s ježkem.*

49.

Určete, jaká významová nebo formální posloupnost je mezi jednotlivými dvouveršími:

- (A) *Autor se postupně čím dál víc rozčiluje nad ztrátou ježka.*
- (B) *Slovo ježek se tam objevuje postupně v různých pádech.*
- (C) *Postupně je odkrýván vztah Anežky, ježka a autora.*
- (D) *Jsou zde postupně zastoupena slovesa ve všech osobách a způsobech.*

50.

Které z následujících přísloví **není** uvedeno zcela správně?

- (A) *Hlavou zeď neprorazíš.*
- (B) *Kdo se mnoho chlubí, zřídka co umí.*
- (C) *Jak se do lesa volá, tak se z lesa ozývá.*
- (D) *Po peří ptáka, po vzhledu člověka.*

51.

Která z následujících profesí se **neváže** k filmové tvorbě?

- (A) *střihač*
- (B) *režisér*
- (C) *redaktor*
- (D) *hudební skladatel*

52.

Které z následujících slov patří do spisovné češtiny?

- (A) *šprtat*
- (B) *vyhecovat*
- (C) *unylý*
- (D) *cimra*

53.

Který z následujících jazyků používá azbuku?

- (A) *bulharština*
- (B) *litevština*
- (C) *řečtina*
- (D) *rumunština*

54.

Které z následujících příslovčí bylo utvořeno od slovesa?

- (A) *hluboce*
- (B) *zpaměti*
- (C) *draze*
- (D) *mlčky*

55.

Které z následujících slov čteme stejně jako píšeme?

- (A) *dialog*
- (B) *exhalace*
- (C) *pointa*
- (D) *atašé*